Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE
School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de
World Vision
ROMÂNIA

CERCUL MEU DE SIGURANȚĂ
GHID PRACTIC

Proiectul **Cercul meu de siguranță** este implementat de **Asociația Kiwanis Club Roșiorii de Vede**, în cadrul Programului SAVE („School Anti-Violence Ecosystem") coordonat de **Fundația World Vision România** și cofinanțat de **Uniunea Europeană**.
Durata proiectului: 01.06.2026-30.11.2026 Valoarea grantului: 10.000 Euro

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Fundației World Vision România. Nici Uniunea Europeană și nici Fundația World Vision România nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea

CERCUL MEU DE SIGURANȚĂ

Între două lumi

O invitație adresată celor care lucrează cu și pentru copii

Dragă profesor, consilier, psiholog, asistent social, facilitator sau tu, omul care, într-un moment sau altul, modelezi un suflet de copil. Te invităm să ne întoarcem puțin în timp...

Pentru mulți dintre noi, copilăria însemna joacă afară, drumul spre școală, fotbal în spatele blocului, păpușile așezate pe o pătură sau după-amiezile petrecute în curtea bunicilor. Ne certam, ne supăram și ne spuneam uneori cuvinte care dureau. Apoi jocul se termina, fiecare pleca acasă și, de cele mai multe ori, a doua zi o luam de la capăt.

Nu a fost o copilărie lipsită de conflicte, jigniri sau excludere. Numai că lumea noastră era mai mică. Pentru câteva ore, se oprea atunci când intram în casă și închideam ușa.

Apoi au apărut internetul, telefoanele inteligente, jocurile online și rețelele sociale. Tehnologia ne-a apropiat și le-a deschis copiilor posibilități pe care noi nici nu ni le puteam imagina. Dar a adus și situații pentru care nu am avut modele sau răspunsuri pregătite.

Copiii noștri s-au născut în această lume. Noi suntem generația dintre două lumi: între fotbalul din spatele blocului și Roblox, între bilețelul strecurat în bancă și mesajul trimis într-un grup, între fotografia păstrată într-un album și imaginea modificată, transformată în sticker și distribuită mai departe. Am trecut de la o ceartă pentru minge, văzută de câțiva copii, la o jignire scrisă într-un joc online. De la râsetele din curtea școlii, care se opreau odată cu sunetul clopoțelului, la comentarii care rămân pe ecran și pot ajunge la un public greu de controlat.

A venit apoi pandemia. Izolarea, teama și timpul petrecut în casă au fost trăite diferit de fiecare copil și de fiecare familie. Ecranul a devenit școală, loc de întâlnire, spațiu de joacă și fereastră către ceilalți. Adulții au fost nevoiți să ofere siguranță copiilor într-o perioadă în care și ei încercau să se adapteze.

Astăzi copiii trăiesc simultan în spațiul fizic și în cel digital. O situație începută în clasă poate continua într-un grup online. O fotografie făcută în joacă poate deveni instrument de umilire. Un copil exclus din curtea școlii poate fi exclus, câteva ore mai târziu, și dintr-o comunitate online.

Uneori nu știm ce întrebări să punem, cu atât mai puțin ce soluții să găsim. Nu trebuie însă să avem toate răspunsurile pentru a rămâne aproape de copil.

Instrumentele din acest ghid creează contexte în care copiii pot recunoaște emoții, pot analiza situații, pot identifica persoane de încredere și pot exersa cuvintele prin care cer ajutor. Ele nu înlocuiesc experiența specialistului sau procedurile de protecție a copilului. Sunt puncte de plecare pentru conversații care, uneori, sunt greu de început.

Acest ghid nu promite răspunsuri perfecte și nici rețete potrivite pentru orice situație. Este o invitație la reconectare, la conversații față în față și la curajul de a construi un cerc de siguranță în jurul fiecărui copil.

Un cerc în care copilul poate spune ce simte, poate cere ajutor și știe că este ascultat: Sunt aici. Te ascult. Povestim. Găsim împreună o soluție

- Proiectul și-a propus să creeze contexte sigure în care copiii să poată vorbi despre ceea ce simt, să recunoască situațiile care îi pot răni sau pune în pericol și să știe cui îi pot cere ajutor.
- În același timp, proiectul a urmărit să le ofere adulților instrumente practice prin care pot începe și susține aceste conversații.

Obiectivele proiectului

- Dezvoltarea capacității copiilor de a recunoaște și de a exprima emoții.
- Înțelegerea diferenței dintre conflict, glumă, excludere, agresiune și bullying.
- Recunoașterea situațiilor nesigure din mediul fizic și din mediul online.
- Înțelegerea modului în care cuvintele, gesturile și acțiunile online îi pot afecta pe ceilalți.
- Promovarea empatiei, respectului și incluziunii.
- Încurajarea martorilor să nu participe la umilire și să contribuie, în siguranță, la schimbarea situației.
- Identificarea adulților de încredere la care copilul poate apela.
- Sprijinirea părinților și a specialiștilor în inițierea unor conversații despre emoții, siguranță, bullying și violență

- Proiectul s-a adresat copiilor și adolescenților cu vârste cuprinse între 6 și 18 ani, părinților, bunicilor și cadrelor didactice.
- Beneficiarii indirecți sunt psihologii, asistenții sociali, facilitatorii, lucrătorii de tineret și ceilalți adulți care pot contribui la construirea unui cerc de siguranță în jurul copilului.

Acest ghid nu este o colecție de răspunsuri perfecte.
Este povestea unor întâlniri cu copiii și a instrumentelor construite pornind de la ceea ce ne-au spus ei.

CE NE-AU SPUS COPIII

Atunci când le oferim timp și un spațiu sigur, copiii povestesc. Ne-au vorbit despre emoții, prietenie, glume care rănesc, excludere, conflicte și întâmplări din mediul online. Cuvintele și întrebările lor au devenit punctul de plecare al acestui ghid.

CE AM FĂCUT ÎMPREUNĂ

Am transformat aceste teme în activități potrivite fiecărei vârste: teatru de păpuși, povești, imagini, jocuri, termometrul emoțiilor, cartonașe cu situații și conversații ghidate. Am observat ce îi ajută pe copii să se exprime, să recunoască o situație nesigură și să ceară ajutor.

VOCEA COPIILOR

Doamna, veniți și săptămâna viitoare?

CE DORIM SĂ RĂMÂNĂ

Instrumente ușor de folosit și curajul de a continua conversația în școală și acasă. Ne dorim ca astfel de ateliere să aibă loc mai des, iar fiecare copil să știe că poate vorbi, că poate fi ascultat și că nu trebuie să rămână singur într-o situație dificilă.

Atelier pentru clasa pregătitoare și clasa I

Când păpușile spun o poveste

La această vârstă, copiii înțeleg mai ușor o situație atunci când o văd transformată într-o poveste. Păpușile le permit să observe ce se întâmplă, să recunoască emoțiile și să vorbească despre comportamentul personajelor fără să fie nevoiți să povestească direct despre propriile experiențe.

În cadrul atelierelor, voluntarii Key Club au adus în fața copiilor personaje care au trecut prin situații de excludere, jignire și bullying. Copiii nu au rămas simpli spectatori. Au vorbit cu păpușile, le-au adresat întrebări și le-au oferit soluții.

Scenariile au fost scrise de Mihăilă Mara Felicia, voluntar Key Club, iar scenetele au fost susținute de voluntarii Mara, Elena, Rebeca și Cătălina.

VOCEA COPIILOR

„Inima trebuie să se construiască cum trebuie.”

Cum s-a desfășurat atelierul

- După fiecare scenetă, copiii au povestit ce au observat: cine a rănit, cine a fost rănit și cine ar fi putut interveni pentru a schimba povestea.
- Pentru ca fiecare copil să poată participa, am folosit jocul „Cine ține mingea poate vorbi”. Copilul care primea mingea putea să răspundă, să adreseze o întrebare sau să o dea mai departe.
- Pornind de la întrebările lor, am vorbit despre emoțiile personajelor, despre cuvintele care pot răni și despre oamenii cărora le putem cere ajutor.

Ce am observat

- Copiii au recunoscut imediat comportamentele de bullying și s-au implicat în poveste. Interacțiunea cu păpușile i-a ajutat să vorbească liber, să pună întrebări și să propună un final mai bun.
- Din răspunsurile lor s-a conturat și propriul cerc de siguranță: „Cu mama povestim”, „Tata ne oferă siguranță”, „Prietenul ne ajută” și „Un coleg bun nu râde de noi”.
- La final, fiecare copil a primit un labirint ilustrat cu momentele importante ale scenetei. Urmărind imaginile, copiii își puteau aminti întâmplările și puteau spune povestea acasă, chiar dacă nu știau încă să citească.
- Labirintul a devenit mai mult decât o fișă de lucru: o punte între atelier și familie și o invitație adresată părinților de a continua conversația.

Ce rămâne după atelier

Copilul nu pleacă doar cu o fișă. Pleacă având o poveste pe care o poate duce acasă. Prin intermediul personajelor și al imaginilor, el înțelege că o glumă nu este amuzantă atunci când cineva suferă, că un martor poate schimba povestea și că există adulți cărora le poate cere ajutor.

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

Jocul este pentru toți. Un coleg bun nu râde de mine, ci rămâne lângă mine și mă ajută.

SFATUL PSIHOLOGULUI

- La această vârstă, copilului îi este mai ușor să vorbească despre ceea ce simte un personaj decât despre ceea ce a trăit el. În loc să îl întrebăm direct „Ți s-a întâmplat și ție?”, putem întreba: „Cum crezi că s-a simțit personajul?”, „Cine îl putea ajuta?” sau „Ce ar fi putut face colegii pentru a schimba povestea?”.
- Povestea creează o distanță sigură. Dacă un copil dorește să vorbească despre o experiență personală, îl ascultăm fără să îl grăbim și continuăm conversația separat, cu discreție.

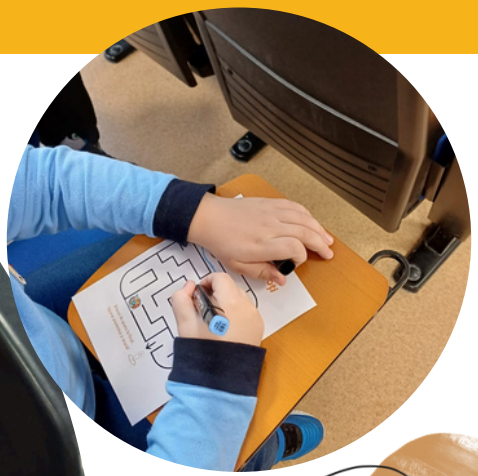

Scenariile complete și materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului.

Copilul află că are drepturi și că o glumă poate răni

La această vârstă, copiii încep să înțeleagă mai bine regulile, drepturile și consecințele comportamentelor lor. Totuși, diferența dintre o ceartă, o glumă și bullying nu este întotdeauna ușor de observat.
Atelierul a pornit de la situații cunoscute copiilor și a ajuns treptat la lumea în care ei petrec tot mai mult timp: jocurile online, grupurile de mesaje și aplicațiile în care imaginile pot fi copiate și distribuite.
Am vorbit despre oamenii în care avem încredere, despre cum povestim ce ni s-a întâmplat și despre pașii pe care îi putem face atunci când pericolul apare în mediul online.

VOCEA COPIILOR

„Trebuie să ne cerem scuze... dar nu o facem mereu, pentru că vrem toți să avem dreptate”

Cum s-a desfășurat atelierul

- Am început cu o prezentare și o discuție liberă despre ce înțeleg copiii prin drepturi, conflict și bullying.
- Pentru a apropia discuția de experiențele lor, copiii au transmis din mână în mână Păpușa Salvatoare. Fiecare a identificat o persoană în care are încredere și la care poate apela.
- Am analizat și am votat diferite situații, încercând să facem diferența dintre conflict și bullying. Am discutat și despre importanța de a spune întreaga poveste, nu doar partea noastră.
- Am analizat situații din mediul online și am stabilit împreună ce poate face copilul atunci când primește jigniri, amenințări sau cereri din partea unor necunoscuți.

Ce am observat

- Cele mai multe jigniri apar în jocurile online, iar copiii răspund adesea tot prin jigniri.
- Mulți nu știu cum să povestească acasă ce li s-a întâmplat sau prezintă doar partea lor din poveste.
- Stickerele și imaginile modificate îi rănesc, iar fotografiile publicate pot fi copiate și distribuite fără acord.
- Unii copii vorbesc online cu persoane necunoscute, fără să știe cine se află în realitate în spatele contului.

Ce rămâne după atelier

Copilul înțelege că nu orice ceartă este bullying, dar orice situație care rănește trebuie observată și discutată.

Învață să recunoască oamenii de încredere, să spună întreaga poveste și să ceară ajutor atunci când o situație se repetă, îl sperie sau îl pune în pericol.

În mediul online, copilul nu trebuie să răspundă singur amenințărilor și nu trebuie să păstreze secretul unei conversații care îl face să se simtă inconfortabil.

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

Spun ce s-a întâmplat de la început până la sfârșit. Cer ajutor înainte ca situația să devină mai gravă.

SFATUL PSIHOLOGULUI

- Atunci când povestește un conflict, copilul nu ascunde întotdeauna intenționat adevărul. Uneori vorbește din perspectiva emoției pe care a trăit-o, alteori îi este rușine sau se teme de reacția adultului.
- În loc să începem cu „De ce ai făcut asta?”, putem întreba calm: „Ce s-a întâmplat înainte?”, „Ce ai făcut tu?”, „Ce a făcut celălalt?”, „Ce s-a întâmplat după?” și „De ce ai nevoie acum?”.
- Dacă un copil povestește despre o situație din mediul online, este important să îl ascultăm înainte de a-l certa sau de a-i lua telefonul.
- Reacția adultului poate influența dacă acel copil va mai cere sau nu ajutor data viitoare.

Materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului.

Între conflict și bullying

Când „așa vorbim noi” începe să doară

La gimnaziu, copiii cunosc deja cuvintele „conflict” și „bullying”, dar diferența dintre ele nu este întotdeauna ușor de observat în situațiile reale.

Jignirile pot fi prezentate drept glume, râsul poate ascunde o suferință, iar o situație începută în clasă poate continua într-un joc sau într-un grup online.

Atelierul le-a oferit un spațiu în care să vorbească despre ceea ce îi rănește, despre situațiile pe care le-au văzut sau trăit și despre momentul în care este nevoie să ceară ajutor

VOCEA COPIILOR

„Mă doare, dar nu am ce să fac!”

Cum s-a desfășurat atelierul

- Am început cu o prezentare interactivă despre conflict, agresiune și bullying. Copiii au completat explicațiile cu situații din viața lor și au vorbit despre comportamentele care îi rănesc.
- Am discutat despre diferența dintre un conflict și o situație de bullying, despre rolul martorilor și despre oamenii cărora le putem cere ajutor.
- Copiii au fost împărțiți în echipe și au parcurs cinci misiuni. Au analizat situații, au identificat emoțiile și rolurile celor implicați și au căutat o variantă prin care povestea putea fi schimbată.
- Pe parcursul misiunilor, echipele au primit mingi cu litere. La final, au așezat literele în ordine și au descoperit cuvântul AJUTOR.

Ce am observat

- La început, copiilor le-a fost greu să vorbească. Treptat, au început să povestească deschis, cu durere, furie și dezamăgire. Au existat lacrimi, momente de tăcere și cuvinte spuse cu nodul în gât.
- Am auzit frecvent expresii precum „Așa vorbim noi” sau „Este doar o glumă”. În spatele lor existau însă situații care îi răneau.
- Copiii au recunoscut că cele mai dure jigniri apar în jocurile online și că, de multe ori, răspund tot prin jigniri.
- Unii au realizat că râsul unui coleg nu înseamnă întotdeauna că gluma nu îl deranjează. Au privit altfel anumite situații și și-au cerut scuze.

Ce rămâne după atelier

Copilul înțelege că un conflict este o neînțelegere în care cei implicați își pot exprima punctul de vedere, în timp ce bullyingul presupune un comportament care se repetă și un dezechilibru de putere.

Înțelege și că un singur gest de agresiune poate fi grav, chiar dacă nu se repetă, și că nu trebuie să aștepte ca situația să devină bullying pentru a cere ajutor.

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

Râsul nu înseamnă întotdeauna că nu doare. Dacă o situație mă rănește, mă sperie sau se repetă, cer ajutor.

SFATUL PSIHOLOGULUI

- Copiii pot înțelege regulile, dar au nevoie să exerseze aplicarea lor în situații concrete. Îi putem ajuta prin trei întrebări: Ce s-a întâmplat? Cum îl afectează pe celălalt? Ce putem face?
- Este important să nu numim orice conflict „bullying”. Conflictul presupune, de obicei, o neînțelegere sau o discuție mai aprinsă, în timp ce bullyingul implică un comportament agresiv care se repetă. Totuși, un singur episod de agresiune poate fi grav și necesită intervenție.
- În mediul online, distribuirea unei imagini, a unui mesaj sau a unei filmări poate amplifica răul produs. Chiar dacă nu au creat acel conținut, copiii pot contribui la răspândirea lui prin distribuire, comentarii sau reacții ironice.
- Nu este responsabilitatea copilului să îl confrunte pe cel care îl agresează. Îl putem încuraja să nu participe la umilire, să sprijine colegul afectat și să ceară ajutorul unui adult.
- Nu minimalizăm situația prin expresii precum „Sunt doar copii” sau „A fost doar o glumă”. Discutăm despre comportament, efectele lui și despre ceea ce poate fi făcut pentru repararea situației.

DUPĂ CE AM VORBIT
„Acum îmi dau seama de ce este supărat pe mine.
Nu am știut că îl deranjează, pentru că râde și el.”

Am observat că situația te-a afectat.
Sunt aici. Vrei să îmi povestești?

VOCEA COPIILOR

„Acasă nu am cu cine să vorbesc.”

„Nu le spun, pentru că găsesc alt cuvânt. Și cu asta m-am obișnuit.”

„Eu îmi iau bully în fiecare zi.”

„«Prostule» este ca un salut.”

„Mami mi-a spus să o las în pace,
că s-a săturat de mine.”

Materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului.

Dincolo de „Bine”

Termometrul emoțiilor

Uneori, întrebarea „Cum a fost azi?” primește un singur răspuns: „Bine”. Copilul poate să nu știe cum să numească ceea ce simte, poate să nu fie pregătit să vorbească sau poate avea nevoie de un alt mod prin care să înceapă conversația.

Termometrul emoțiilor a fost creat pentru a-i ajuta pe copii să recunoască și să numească o emoție. Inimioara mobilă poate fi așezată lângă starea care se apropie cel mai mult de ceea ce simte copilul.

Instrumentul îi ajută să înțeleagă că emoția poate influența comportamentul, dar și că o situație, o reacție sau ajutorul primit pot schimba felul în care ne simțim.

VOCEA COPIILOR

„Bine...”

Uneori, în spatele acestui răspuns există o emoție pe care copilul nu știe încă să o numească.

Cum s-a desfășurat atelierul

- Copiii au primit situații apropiate de experiențele lor și au răspuns la întrebarea: „Dacă ai fi în locul acestui copil, ce ai simți?”
- Fiecare a mutat inimioara spre emoția pe care o considera potrivită. Nu a existat un singur răspuns corect, deoarece aceeași situație poate fi trăită diferit.
- Am discutat despre legătura dintre emoție și comportament: ce ne vine să facem atunci când suntem furioși, speriați, triști sau bucuroși.
- Apoi am schimbat povestea. Un coleg a intervenit, un adult a oferit ajutor sau copilul a reușit să spună ce îl deranjează. Copiii au mutat din nou inimioara și au observat că, atunci când situația se schimbă, se poate schimba și emoția.
- La final, copiii din clasele primare au primit propriul Termometru al emoțiilor, pe care îl pot păstra acasă și îl pot folosi împreună cu familia.

Ce am observat

- Imaginile și inimioara mobilă i-au ajutat pe copii să aleagă mai ușor un cuvânt pentru ceea ce simt.
- Copiii au observat că doi colegi pot simți emoții diferite în aceeași situație.
- Atunci când povestea s-a schimbat, au înțeles că ajutorul, cuvintele și comportamentele celorlalți pot modifica felul în care se simte un copil.
- Pentru unii copii a fost mai ușor să mute inimioara decât să explice imediat ce s-a întâmplat.

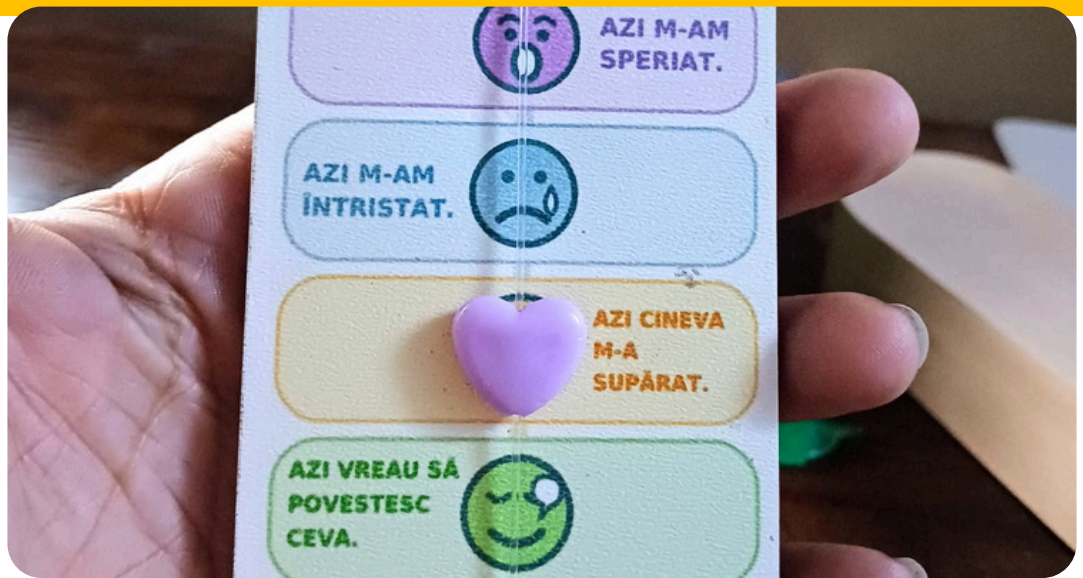

Ce rămâne după atelier

Copilul pleacă acasă cu un instrument prin care poate transmite ce simte, chiar și atunci când nu găsește cuvintele potrivite.

Termometrul poate fi așezat într-un loc vizibil. Mutarea inimioarei poate deveni începutul unei conversații între copil și părinte, fără presiune și fără întrebări puse cu forța.

Adultul poate spune:

„Văd că ai mutat inimioara aici. Vrei să povestim?”

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

Povestim împreună, pentru că toate emoțiile sunt importante.

SFATUL PSIHOLOGULUI

- Nu toate emoțiile sunt ușor de identificat, iar copilul poate să nu dorească să vorbească imediat despre ceea ce simte.
- Termometrul emoțiilor nu trebuie folosit pentru a-l obliga să ofere explicații, ci pentru a-i pune la dispoziție un mod simplu de a începe conversația.
- Rolul adultului este să valideze emoția, fără grabă și fără presiune. Putem spune: „Văd că ai ales această emoție. Vrei să îmi povestești acum sau preferi să mai așteptăm și să vorbim mai târziu?
- Emoția aleasă nu reprezintă un diagnostic. Dacă observăm o suferință care persistă sau o schimbare importantă de comportament, discutăm separat cu copilul și solicităm sprijinul unui specialist, dacă este necesar.

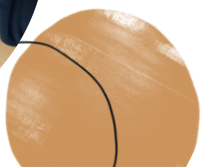

Materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului. Termometrul se poate printa și folosi un mic cârlig pentru emoție.

Cercul meu de siguranță

Un joc în care fiecare alegere deschide o conversație

Jocul „Cercul meu de siguranță” a fost creat pornind de la situațiile și întrebările întâlnite în discuțiile cu cei 600 de copii și adolescenți.

Cele 45 de cărți prezintă situații din școală, din grupul de prieteni și din mediul online. Unele situații sunt sigure, altele ridică întrebări, iar unele pot răni sau pune copilul în pericol.

Jocul nu le spune copiilor ce trebuie să gândească. Îi invită să aleagă, să își explice părerea, să asculte alte perspective și să găsească o modalitate prin care situația poate deveni mai sigură.

În acest joc, nimeni nu trebuie să câștige. Jocul a fost creat pentru conștientizare: suntem diferiți, simțim diferit și nu ne rănesc aceleași lucruri.

VOCEA COPIILOR

Știu că e periculos, dar dacă spun îmi ia mami telefonul!

Ce conține jocul

- 45 de cărți tipărite față-verso, pe față: imaginea și situația; pe verso: întrebările ajutătoare, trei sfori colorate: verde, galben și roșu, regulamentul jocului.

Semnificația culorilor

VERDE – Este în regulă Situația ajută, protejează, include sau respectă.

GALBEN – Mă opresc și mă gândesc. Nu sunt sigur dacă situația este în regulă. Am nevoie să aflu mai multe și să înțeleg cum se simte copilul.

ROȘU – Stop! Nu este în regulă. Cineva este rănit, speriat, umilit, exclus sau pus în pericol.

Cum se desfășoară jocul

- Sforile se așază pe podea sub forma a trei cercuri sau a trei zone colorate.
- Un copil extrage o carte, iar situația este citită cu voce tare.
- Fiecare participant se așază în zona care reprezintă alegerea sa: verde, galben sau roșu.
- Copiii își explică alegerile și ascultă părerile celor aflați în alte zone.
- Cartea este întoarsă, iar facilitatorul folosește întrebările de pe verso pentru a continua conversația.
- După discuție, copiii își pot schimba locul dacă au descoperit o perspectivă nouă.

La final, grupul răspunde la întrebarea: „Ce trebuie să se schimbe pentru ca situația să ajungă la verde?”

Nu există puncte și nu există câștigători. Scopul jocului este să încurajeze conștientizarea și conversația în grup.

Ce învață copilul

- Copilul observă că aceeași situație poate fi trăită diferit de persoane diferite. Învață să recunoască emoțiile, riscurile și comportamentele care pot răni.
- În același timp, exersează ce poate face dacă situația i se întâmplă lui, ce poate face un martor și cui poate cere ajutor.

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

- Pot să spun ce simt. Pot să cer ajutor. Dacă primul adult nu mă ascultă, caut un alt adult de încredere

SFATUL PSIHOLOGULUI

- Jocul nu trebuie tratat ca un test cu răspunsuri corecte sau greșite. Nu judecăm alegerea copilului și nu îi cerem să aleagă aceeași culoare ca majoritatea.
- Atunci când apar păreri diferite, îi încurajăm pe copii să explice ce au observat, cum cred că se simte personajul și ce i-a făcut să aleagă acea culoare. Ascultarea unor perspective diferite îi poate ajuta să înțeleagă mai bine situația.
- Îi încurajăm să caute soluții, întrebând: „Ce ar putea face copilul?”, „Ce ar putea face un martor?”, „Cine ar putea ajuta?”, „Ce trebuie să se schimbe pentru ca situația să ajungă la verde?”
- Copilul își poate schimba locul după discuție. Aceasta nu înseamnă că a greșit, ci că a ascultat, a reflectat și a descoperit o perspectivă nouă.
- În situațiile care implică violență, amenințări sau pericol, facilitatorul clarifică faptul că siguranța copilului are prioritate și că este necesar ajutorul unui adult.

Materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului.

Dincolo de «Bine»

Proiectul „Cercul meu de siguranță” nu s-a oprit la întâlnirile cu copiii. Pentru ca un copil să se simtă în siguranță, adulții din jurul lui trebuie să poată vorbi, să își împărtășească observațiile și să caute împreună soluții.
Întâlnirile cu adulții nu au fost gândite ca prezentări despre ceea ce fac greșit părinții sau profesorii. Au fost construite ca spații de conversație, pornind de la ceea ce ne-au spus copiii în timpul atelierelor.
Mulți adulți aud acasă răspunsul „Bine”, fără să știe ce se află în spatele lui. Uneori, copilul nu găsește cuvintele potrivite. Alteori, se teme că va fi certat, judecat sau că i se va lua telefonul.

VOCEA PĂRINȚILOR

„Ar trebui să facem mai des astfel de întâlniri, ca să aflăm și noi ce spun copiii noștri.”

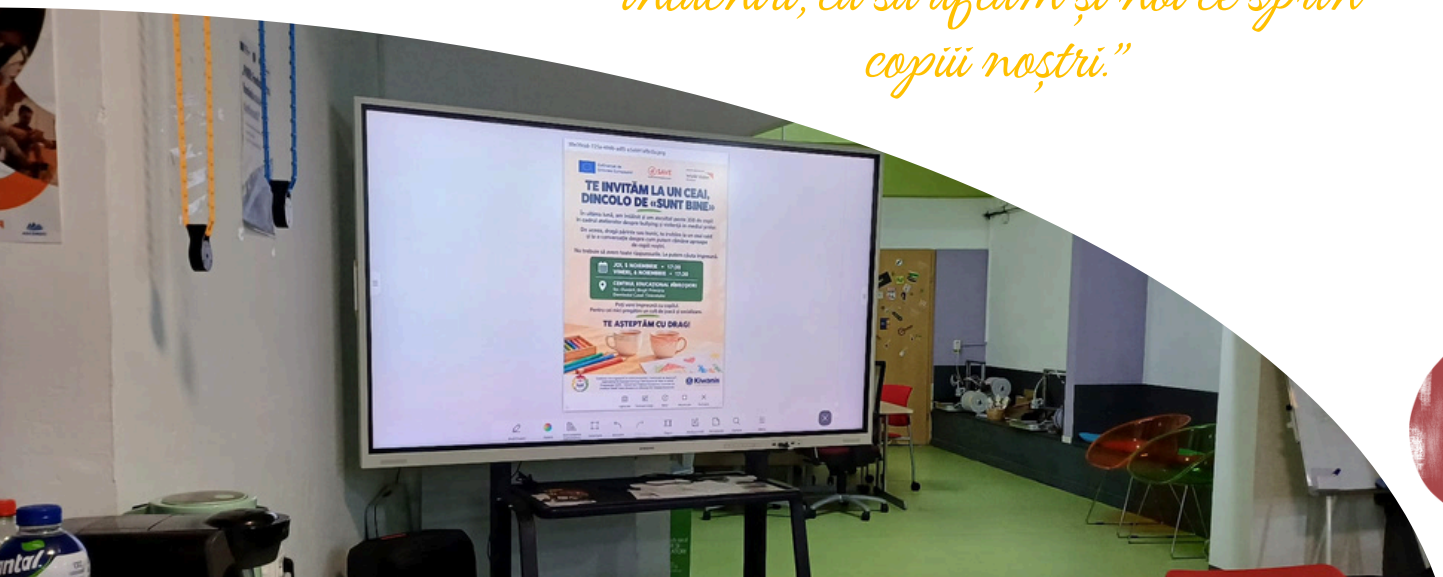

Cum sunt construite întâlnirile

- Pornim de la afirmații reale, anonime, auzite în timpul atelierelor cu copiii.
- Încercăm să privim dincolo de comportament și să identificăm emoția pe care copilul nu reușește întotdeauna să o exprime.
- Discutăm despre diferența dintre conflict, agresiune și bullying și despre semnele care pot arăta că un copil trece printr-o situație dificilă.
- Vorbim despre siguranța online și despre motivele pentru care un copil poate evita să povestească acasă.
- Căutăm formulări prin care adultul poate începe conversația fără să judece, să minimalizeze sau să ceară explicații cu forța.

Ce am observat până acum

- Unii adulți nu sunt pe deplin conștienți de intensitatea emoțiilor trăite de copii sau de situațiile pe care aceștia le întâlnesc în mediul online.
- Afirmațiile copiilor au produs surprindere, îngrijorare și multe întrebări. Adulții au recunoscut că răspunsul „Bine” nu le oferă întotdeauna acces la ceea ce se întâmplă cu adevărat.
- A apărut nevoia unor întâlniri mai dese, dedicate relației cu copilul, emoțiilor, bullyingului și siguranței online. Întâlniri separate de discuțiile despre note, absențe sau alte aspecte organizatorice.

Ce dorim să rămână

Părintele vede o parte din viața copilului. Profesorul observă o altă parte. Psihologul sau consilierul poate ajuta la înțelegerea unor schimbări și la găsirea unor modalități potrivite de intervenție.

Niciunul nu poate construi singur siguranța copilului. Atunci când adulții comunică și se sprijină reciproc, copilului îi este mai ușor să vorbească și să ceară ajutor.

Mesajul pe care îl luăm cu noi:

Nu trebuie să avem toate răspunsurile. Trebuie să rămânem aproape, să observăm, să colaborăm și să ascultăm.

UN PAS CONCRET

În locul întrebării generale „Cum a fost azi?”, putem încerca:

- „Care a fost cel mai frumos moment al zilei?”
- „A fost ceva care te-a supărat sau te-a făcut să te simți inconfortabil?”
- „Ai avut astăzi nevoie de ajutorul cuiva?”
- „Vrei doar să te ascult sau vrei să găsim împreună o soluție?”

Uneori, o întrebare mai clară îl ajută pe copil să treacă dincolo de răspunsul „Bine”.

O CONVERSAȚIE CARE TREBUIE SĂ CONTINUE

- Întâlnirile cu adulții sunt încă în desfășurare. Acest capitol nu reprezintă o concluzie, ci începutul unei conversații care trebuie continuată în școli, în familie și în comunitate.
- Pentru binele copilului, avem nevoie de întâlniri în care părinții, profesorii și specialiștii să nu discute doar despre probleme, ci despre cum pot construi împreună încrederea și siguranța de care copilul are nevoie.

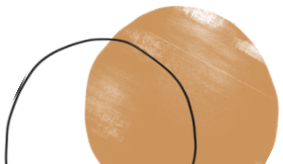

Materialele folosite în cadrul atelierelor pot fi descărcate din secțiunea de resurse aflată la finalul ghidului.

Un final este mereu un început!

Proiectul „Cercul meu de siguranță” și-a dorit, încă de la început, să fie un început. Un început de discuție, de reconectare și de sprijin. Un început prin care copiii să învețe să îl înțeleagă mai bine pe colegul lor, pe prietenul lor sau chiar pe cel cu care uneori nu se înțeleg.

Am știut că nu putem rezolva toate problemele apărute, dar ne-am dorit un început: o masă deschisă, la care să ne așezăm cu sinceritate, cu înțelegere și cu dorința de a asculta. O masă la care să înțelegem că ei trăiesc între două lumi și că nu este vina lor: aceasta este lumea în care s-au născut.

Între realitatea digitală, în care totul pare că trebuie să fie perfect și aproape totul poate fi modificat, și viața de zi cu zi, în care trebuie să crească sănătos, să își construiască relații și prietenii, să discute privindu-se în ochi sau să joace o miuță în spatele blocului.

Între oamenii pe care îi cunosc și persoanele ascunse în spatele unor conturi. Între încrederea pe care trebuie să învețe să o construiască în oamenii reali și promisiunile celor aflați în spatele unui ecran.

Acest ghid nu este un final. Este invitația de a continua ceea ce am început: să stăm de vorbă, să ascultăm și să construim împreună cercul de siguranță de care fiecare copil are nevoie.

Toate materialele și instrumentele sunt disponibile gratuit și pot fi descărcate de pe site-ul www.kiwanisrosiori.ro.

Kiwanis
CLUB ROȘIORII DE VEDE

Manager proiect - Loredana Voinea
Atelierele și materialele dezvoltate de
Psiholog - Iulia Izină
Lucrător de tineret - Mihaela Popescu

Scanează pentru resurse proiect

Grafică materiale realizate cu AI

Cofinanțat de Uniunea Europeană

SAVE
School Anti-Violence Ecosystem

program coordonat de
World Vision
ROMÂNIA

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Fundației World Vision România. Nici Uniunea Europeană și nici Fundația World Vision România nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea